

Projekt nr 9

z dnia 21 lutego 2022 r.

Zatwierdzony przez Burmistrza Stronia Śląskiego

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ STRONIA ŚLĄSKIEGO**

z dnia 28 lutego 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Osłonowego Gminy Stronie Śląskie
„Teleopieka dla Seniorów” .**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2021 r., poz. 1372 ze zm.) w związku art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), **Rada Miejska Stronia Śląskiego, co następuje:**

§ 1. Uchwała się Program Osłonowy Gminy Stronie Śląskie „Teleopieka dla Seniorów” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego .

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej Stronia Śląskiego
z dnia 28 lutego 2022 r.

PROGRAM OSŁONOWY

GMINY STRONIE ŚLĄSKIE „TELEOPIEKA DLA SENIORÓW”.

WSTĘP

Proces starzenia się ludności, jest zjawiskiem demograficznym, to zmiana w strukturze wieku populacji polegająca na wzroście procentowego udziału ludzi starszych. O starzeniu się danej populacji świadczą malejące – w ogólnej populacji – liczba i udział dzieci (0-14 lat) oraz wzrost liczby i odsetka osób w starszym wieku (65 lat i więcej).

Granica od której rozpoczyna się starość jest różnie definiowana. Na potrzeby niniejszego Programu przyjęto definicję starości: „Za początek starości na ogół przyjmuje się 60 lub 65 rok życia, często równoznaczny z osiągnięciem wieku emerytalnego. Ludzie starzy są złożoną, niejednorodną grupą nie tylko pod względem stanu zdrowia, ale także często okres starości dzieli się na podokresy, wyróżniając starość wczesną (zwaną wiekiem podeszłym, od 60 do 74 roku życia), późną (75-89 lat) oraz bardzo późną (zwaną długowiecznością, powyżej 90 roku życia). Odmienne uwarunkowania zdrowotne i poza zdrowotne przedkładają się na różną jakość życia seniorów w tych jakże zróżnicowanych podokresach wieku starszego.”¹

Na skutek wydłużania się ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego i poprawy jakości życia na świecie systematycznie rośnie odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym. Ten trend jest widoczny szczególnie w krajach wysoko rozwiniętych. Problem starzenia się społeczeństwa i jego konsekwencje dotyczą również Polski. Z prognoz demograficznych GUS wynika, że w Polsce w 2050 r. udział osób w wieku produkcyjnym w populacji wyniesie 57%, w wieku powyżej 65 roku życia – aż 32,7%, natomiast w wieku przedprodukcyjnym – niecałe 11% ².

Główny Urząd Statystyczny (GUS) ogłosił wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2021 roku.

Liczba ludności w Polsce wynosi **38 179 800** i jest to stan na 31 marca 2021. Oznacza to bardzo niewielki spadek w stosunku do poprzedniego spisu, który odbył się w 2011 roku. W ramach spisu zaobserwowano natomiast wzrost liczby osób w wieku

¹ B. Tobiasz-Adamczyk, M. Brzyska, Wybrane aspekty socjologiczne wieku starszego, „Świat Problemów” 2011, nr 11 s. 5

² Prognoza ludności rezydującej dla Polski na lata 2015-2020, GUS, Warszawa, 2016

poprodukcyjnym, co oznacza starzenie się naszego społeczeństwa. Obecnie co piąty mieszkaniec Polski ma ponad 60 lat.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (dla mężczyzn – 65 lat i więcej, dla kobiet – 60 lat i więcej) wzrosła o 28 procent w stosunku do 2011 roku.

W kontekście starzenia się społeczeństwa w Polsce szczególnego znaczenia nabierają zmiany konieczne w zakresie polityki społecznej i ochrony zdrowia.

Stąd tak ważnym wyzwaniem dla rządów krajowych staje się aktywna polityka społeczna i zdrowotna. Postępujący proces starzenia się populacji wymaga wielokierunkowych działań, których głównym celem będzie zapewnienie godnego starzenia się poprzez poprawę jakości i poziomu życia społeczności osób starszych. Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022 są jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów, odpowiedzią na powyższe wyzwania i skierowany jest do grupy wiekowej 65+. Jednocześnie uwzględniono potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

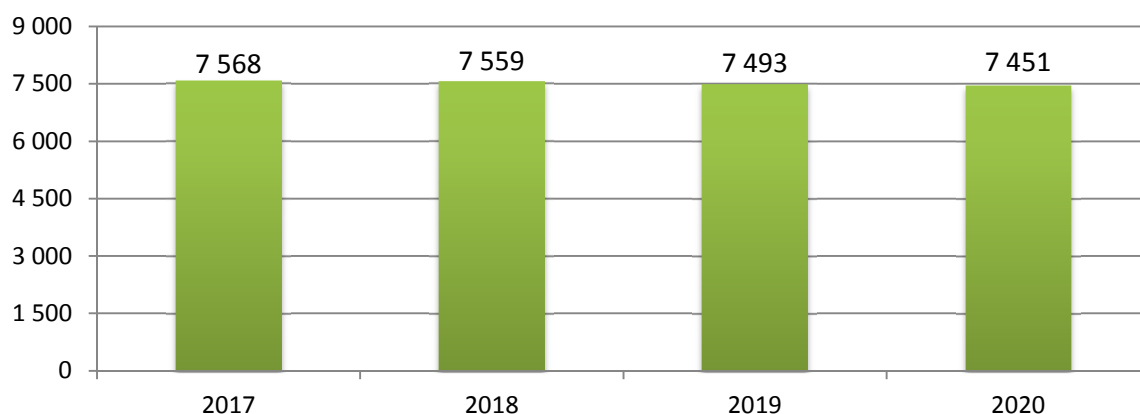
PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawą realizacji Programu jest art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zgodnie z którym gmina może podejmować zadania z zakresu pomocy społecznej, wynikające z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzyć i realizować programy osłonowe, mające na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych.

ANALIZA PROBLEMOWA W GMINIE STRONIE ŚLĄSKIE

W Gminie Stronie Śląskie od wielu już lat zauważalne jest zjawisko starzenia się społeczeństwa, co zostało zasygnalizowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stronie Śląskie na lata 2021-2031. Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Stronie Śląskie zamieszkuje 7 451 osób (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni lat 2017-2020 liczba mieszkańców uległa minimalnemu zmniejszeniu, co obrazuje poniższy wykres. W stosunku do 2017 roku zmalała ona o 1,5%.

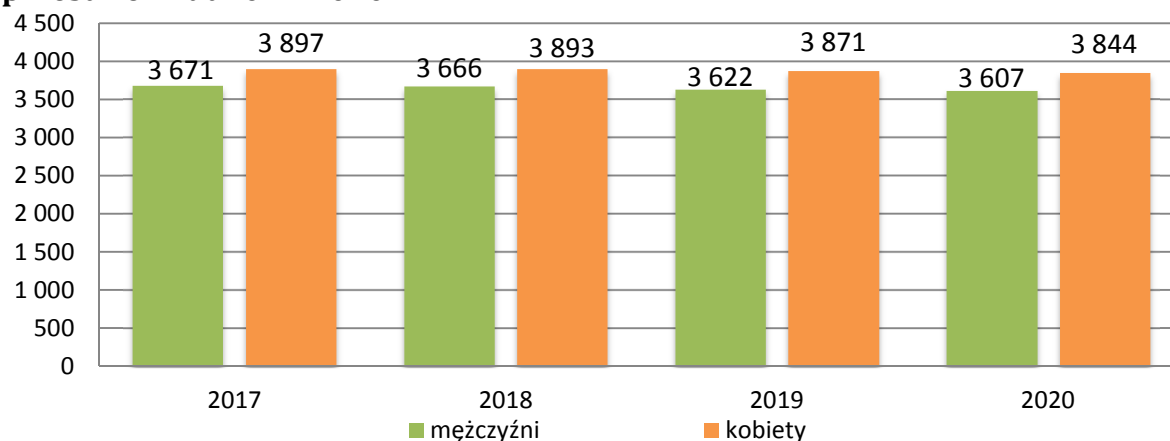
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Stronie Śląskie w latach 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba kobiet zamieszkujących gminę Stronie Śląskie jest większa od liczby mężczyzn – kobiet jest 3 844, natomiast mężczyzn – 3 607. Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 107, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. W powiecie kłodzkim współczynnik kształtował się na tym samym poziomie, natomiast w województwie dolnośląskim wynosił 108.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Stronie Śląskie na przestrzeni lat 2017-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Stronie Śląskie ujemny i wynosi -43 (stan na koniec 2020 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -5,77 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2017-2020 przyrost naturalny w gminie Stronie Śląskie zawsze przyjmował wartości ujemne.

Tabela 1. Przyrost naturalny w gminie Stronie Śląskie na przestrzeni lat 2017-2020

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe	72	49	55	51
zgony	94	92	87	94
przyrost naturalny	-22	-43	-32	-43

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Stronie Śląskie według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawia się następująco:

- 13,8% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 60,2% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 26,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wieku w gminie Stronie Śląskie. Na przestrzeni lat 2017-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym systematycznie maleje. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się nieco odmiennie od wskaźników w całym kraju oraz województwie. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w województwie dolnośląskim 17,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% osób w wieku produkcyjnym oraz 23,6% osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2017-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	14,0	14,1	13,9	13,8
wiek produkcyjny	62,6	61,8	60,9	60,2
wiek poprodukcyjny	23,4	24,1	25,2	26,0

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

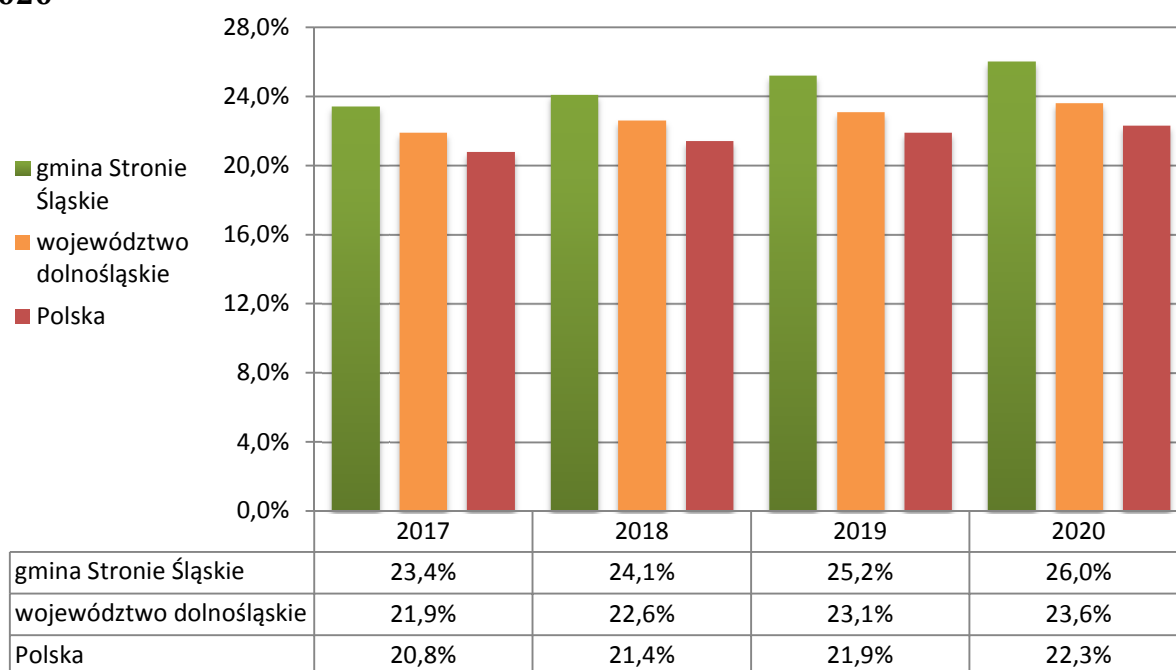
Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija

się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

Z danych GUS wynika, że odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w gminie Stronie Śląskie jest wyższy względem województwa i całej Polski. Na przestrzeni ostatnich czterech lat można zauważyć, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie, województwie i Polsce systematycznie się zwiększał. Różnica między 2017, a 2020 rokiem w gminie Stronie Śląskie wynosi 2,6 pp., w województwie dolnośląskim – 1,7 pp., natomiast w Polsce – 1,5 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Zestawienie ogólnej liczby osób wieku poprodukcyjnym w gminie Stronie Śląskie, województwie dolnośląskim i w Polsce na przestrzeni lat 2017-2020

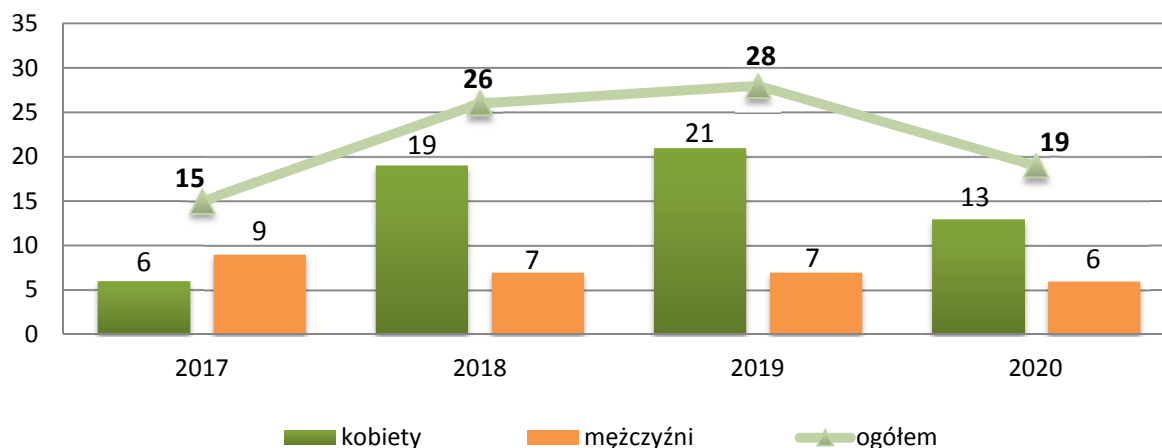

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2020 roku 19. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – było ich 13, natomiast korzystających ze wsparcia mężczyźni 6. W stosunku

do 2019 roku dostrzec można spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2017-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim w 2020 roku poniósł odpłatność za pobyt 1 mieszkańca w DPS na łączną kwotę 37 145 zł, w 2019 roku za 3 osoby na kwotę 65 656 zł, w 2018 roku za 4 osoby na kwotę 52 195 zł, natomiast w 2017 roku za 2 osoby na kwotę 37 353 zł. Z powyższych danych wynika, że liczba osób, za którą Gmina poniosła odpłatność za pobyt w DPS uległa zmniejszeniu.

Tabela 1. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2020

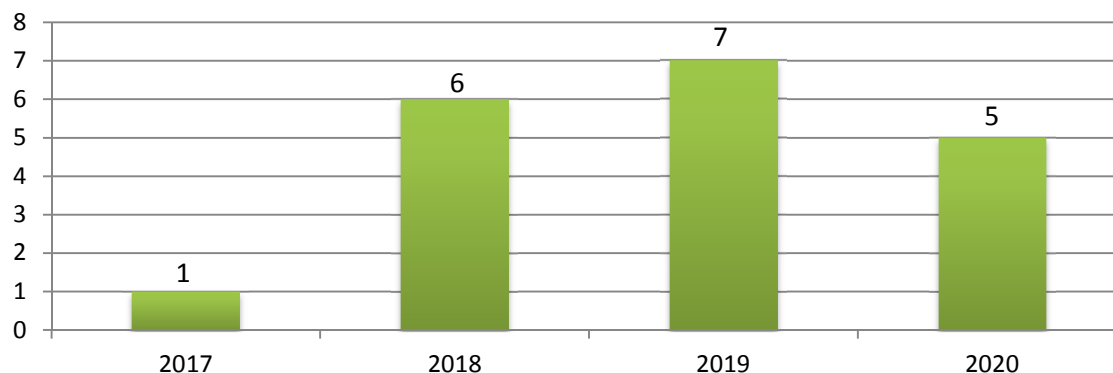
wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
liczba osób	2	4	3	1
kwota świadczeń (zł)	37 352	52 195	65 656	37 145

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 i 2020 rok

Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim realizował usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2020 roku objętych tego typu usługami było 5 osób, w 2019 roku – 7, w 2018 roku –

6, natomiast w 2017 roku – 1 osoba. Rozpatrując dynamikę zmian w tym zakresie, widoczny jest stały trend liczby osób objętych usługami opiekuńczymi. Oznacza to, że w Gminie występuje zapotrzebowanie na tego typu pomoc. Ma to związek między innymi ze wzrostem odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji Gminy, a także w wielu przypadkach brakiem wsparcia rodziny w opiece nad osobami starszymi ze względu na podejmowanie aktywności zawodowej to uniemożliwiającej.

Wykres 5. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2017-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Ważną rolę w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz integracji społecznej osób starszych odgrywa Klub „Senior+”, który powstał w Strachocinie. Klub ma na celu przyczynienie się do zwiększenia aktywności osób powyżej 60 roku życia i umożliwienie rozwijania swoich zainteresowań. Klub został utworzony na 15 miejsc.

Ponadto na terenie Gminy w Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury odbywają się zajęcia Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W 2020 roku brało w nich udział 220 osób – średnio w zajęciach uczestniczy 20 osób. W porównaniu do 2019 roku liczba osób zmniejszyła się prawie trzykrotnie, gdyż brało w nich udział 608 osób, natomiast w stosunku do 2018 roku zauważalny jest spadek w liczbie 340 osób³.

CEL PROGRAMU

Program osłonowy Gminy Stronie Śląskie „Teleopieka dla Seniorów”, zwany dalej „Programem”, ma na celu zapewnienie bezpiecznego i samodzielnego funkcjonowania seniorów w ich miejscu zamieszkania, przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”, lepszej pomocy osobom starszym, samotnym, schorowanym, niepełnosprawnym, lub niesamodzielnym u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie. zamieszkującym na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie.

³ Raport o stanie Gminy Stronie Śląskie za 2018, 2019 i 2020 rok

Usługa teleopieki ma na celu zapewnienie mieszkańcom bezpłatnego dostępu do telefonicznej opieki domowej, polegającej na elektronicznym, całodobowym monitoringu i przyzywaniu natychmiastowej pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników usługi teleopieki.

W ramach realizacji Programu usługami zostanie objętych co najmniej 15 osób. Okres realizacji jest zawarty w Programie „Korpus Wsparcia Seniorów „na rok 2022.

Po wyznaczonym okresie realizacji Programu istnieje możliwość przedłużenia na dalszy okres.

Program jest także elementem polityki społecznej Gminy Stronie Śląskie w zakresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stronie Śląskie na lata 2021 - 2031. Nadrzędnym celem strategicznym jest poprawa jakości życia ludności gminy. Priorytetem jest spójny system wsparcia osób i rodzin a celem strategicznym jest zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej mieszkańców gminy oraz ich umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach poprzez:

- poprawę dostępu osób zależnych do usług społecznych,
- zmniejszenie poziomu zależności i poczucia bycia ciężarem dla bliskich,
- zwiększenie poziomu poczucia bezpieczeństwa,
- ograniczenie konieczności bycia w stałej gotowości osób najbliższych itp.

ZASOBY GMINY STRONIE ŚLĄSKIE W KONTEKSCIE DZIAŁAŃ NA RZECZ SENIORÓW

Podmioty realizujące program:

Nadzór nad realizacją „Programu” sprawuje Burmistrz Stronia Śląskiego. Koordynatorem i realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej należy:

- a. planowanie wysokości środków finansowych na realizację Programu;
- b. diagnoza środowisk i grup społecznych, będących adresatami Programu,
- c. przyznawanie i rozliczanie przyznanej pomocy,
- d. przedstawianie sprawozdań z wykonania Programu, także w rocznym sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim.

ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY PROGRAMU

Teleopieka skierowana jest do mieszkańców Miasta i Gminy Stronie Śląskie, po 65 roku życia (wymóg Programowy), którzy z uwagi na wiek, chorobę, niepełnosprawność,

ograniczoną zdolność samodzielnego poruszania się lub inne obiektywne trudności wymagają wsparcia w tej formie.

Warunkiem do zakwalifikowania się do Programu jest:

1. Zamieszkiwanie na terenie Miasta i Gminy Stronie Śląskie.
2. Ukończony 65 rok życia.
3. Pierwszeństwo do udziału w Programie mają osoby samotnie zamieszkujące, niesamodzielne u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie.

Realizacja „Programu” nie wymaga wydawania decyzji administracyjnych.

Użytkownicy użytkują otrzymane bezpłatnie w ramach teleopieki opaski telemedyczne na nadgarstek z tzw. „przyciskiem SOS” wraz z kartą SIM, która zapewni podopiecznemu możliwość wywołania sygnału SOS oraz kontakt głosowy z konsultantem centrum telemonitoringu. Sprzęt do obsługi programu, jest łatwy w użytkowaniu dla osoby starszej. Urządzenie posiada funkcję SOS i nawiązuje kontakt z centrum monitoringu. W ramach Teleopieki, usługodawca, z którym zostanie podpisana umowę na świadczenie usług teleopieki, zapewnia podopiecznemu całodobowy dyżur dyspozytora, którego zadaniem będzie utrzymywanie kontaktu telefonicznego z Podopiecznym. Dyspozytor ocenia sytuację i zawiadamia osoby podane do kontaktu (np. dzieci, sąsiadów), a w razie potrzeby wzywa odpowiednie służby, np. pogotowie ratunkowe.

Wydatki kwalifikowalne w Programie:

- zakup co najmniej 15 urządzeń tzw „opasek bezpieczeństwa”
- zakup obsługi systemu monitoringu
- wynagrodzenie osób zaangażowanych w obsługę Programu
- promocja Programu

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany w 2022 roku ze środków budżetu państwa (Fundusz Przeciwdziałania COVID-19).

MONITORING PROGRAMU

Z realizacji „Programu” sporządzane będzie sprawozdanie zgodnie z wymogami Programu „Korpus Wsparcia Seniorów ” oraz zostanie ujęte w sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim przedkładanym corocznie Radzie Miejskiej Stronia Śląskiego.

Uzasadnienie

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

Zgodnie z tym przepisem do zadań własnych gminy należy między innymi podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań tych w czasie obowiązywania epidemii zakażeń wirusem SARS-CoV-2 na terytorium RP zaliczyć należy działania na rzecz ochrony seniorów przed zakażeniem Covid-19. Celem Program Osłonowego Gminy Stronie Śląskie „Teleopieka dla Seniorów” jest poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Program będzie realizowany w terminie do dnia 31 grudnia 2022 roku. Środki na realizację działań będą pochodziły z rządowego programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022 z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020r. poz. 568 ze zm.).